

KEHTNA VALLAVALITSUS

Kehtna valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu

PROTOKOLL

Järvakandi

5. september 2022

Algus: 17:00

Lõpp: 19:00

Arutelu juhataja Varri Väli, Kehtna Vallavalitsuse arendusjuht

Ettekandjad:

Planeeringu koostaja Ann Ideon, Hendrikson & Ko OÜ

KSH aruande koostaja Piret Toonpere, Lemma OÜ

Protokollija Tiina Satsi, Kehtna Vallavalitsus registri- ja ehitusspetsialist

Arutelul osalejad registreerimislehel (lisatud protokollile).

Varri Väli tegi kokkuvõtte Kehtna valla üldplaneeringu (ÜP) ja KSH koostamise senisest käigust.

Ann Ideon andis ülevaate üldplaneeringu avaliku väljapaneku käigus laekunud ettepanekutest ja arvamustest ning selgitas vallavalitsuse seisukohti ettepanekute arvestamise või mittearvestamise osas.

Piret Toonpere selgitas tuulealade hindamise metoodikat, lähemalt T6 tuuleala kujunemisest.

Küsimused/vastused:

Küsimus: Kui kohalik elanik on tuuleala vastu, kas siis ikkagi pannakse ala üldplaneeringusse?

Ann Ideon: Lõpliku otsuse teeb volikogu. Selleks on volikogul vaja sisuliselt kaaluda kõiki argumente ja põhjendada oma kaalutlust.

Küsimus:

Küsija tsiteeris Keskkonnaameti koostatud soovitusi¹ liigikaitseliste kitsenduste määramiseks maismaa tuuleparkide planeerimisel üldplaneeringutes. Soovitustes on öeldud, üldplaneeringut koostades tuleb metsise elupaikade sidususe säilitamiseks mängualadest 10 km raadiuses vajalik hoiduda looduslike elupaikade sidusust vähendavatest arendustest ja maakasutusest.. Miks ei ole arvestatud nimetatud juhendit ja 10 km soovitus? Miks ainult 1 km raadius? Miks jäetakse metsise elupaigad eraldatusse?

Piret Toonpere: Keskkonnaameti juhendmaterjal soovitab üldplaneeringu tasandil metsise elupaikade puhul järgida 1 km puhvrit. Seda on tehtud. Täiendavalt on juhendmaterjalis välja

¹ Maismaa tuuleparkide mõjust elustikule ja Keskkonnaameti soovitused nende planeerimise kohta kohaliku omavalitsuse üldplaneeringutes (seisuga 10.11.2021)

toodud, et metsise elupaigakasutus võib ulatuda ka kaugemale (kuni 10 km) ning seega tuleb sellega tuulepargi detailplaneeringu ja KSH koostamisel arvestada, sh välja selgitada metsiste liikumiskoridorid elupaikade vahel. T6 ala puhul vajadus metsistega arvestada on välja toodud KSHs. Käesoleval ajal ei ole meil teavet, et metsise elupaikade vaheline sidusus toimuks ainult läbi määratud tuuleala. Kindlasti säilivad elupaikade vahelised liikumisteed ümber tuulepargi ala ning antud tuulepargi ala ei jäta ühtegi metsise teadaolevat elupaika isolatsiooni. Tuulepargi täpsema lahenduse kavandamisel on võimalik vajadusel liikumiskoridore kavandada ka läbi tuuleala.

Küsimus: Koos Rail Baltica trassiga eraldatakse üks metsise ala teisest. Kuidas selgitada, et sidusus säilib?

Piret Toonpere: Rail Baltica ökodukt on antud RB lõigu KMH aruande kohaselt kavandatud selline, mis sobib ka metsisele tagamaks sidusust metsise elupaikade vahel, mis jäävad mõlemale poole raudteed. Tuulealade määramisel oleme me lähtunud metsise puhul Keskkonnaameti soovituselt teadaolevate elupaikade ümber 1000m raadiusega puhvrite säilitamisest. .

Keskkonnaamet on ÜP kooskõlastanud, sh ei ole esitatud vastuväiteid metsise elupaikadega arvestamise osas.

Küsimus: KSH aruandes on öeldud, et 10 km raadiuses must-toonekure pesast ei tohi tuulikuid planeerida – ÜP-s oleme jõudnud 3 km piirini? 7 must-toonekure pesa on 10 km sees. Kuidas kogukond peab usaldama sellist dokumenti (KSH)? Miks detailplaneeringu raames peaks tehtama õiged, adekvaatsed uuringud?

Piret Toonpere: Keskkonnaameti juhend ütleb, et must-toonekure puhul tuleb esialgse alade valiku puhul arvestada 3 km raadiuse puhvriga elupaigast. ÜP koostamisel on T6 ala puhul rakendatud 3 km raadiust puhvrit kõigist teadaolevates liigi leiukohtadest. Must-toonekurgede toitumisraadius on väga ulatuslik, kohati võib lind toitumas käia isegi 35 km kaugusel. KSH tekstis on välja toodud viide must-toonekure kaitse tegevuskavale, mis peab vajalikuks liigi pesapaikade suhtes rakendada 10 km puhvrit. Sellest lähtuvalt tuleb tuulepargi detailplaneeringute ja KSHde koostamisel uurida täpsemalt liigi liikumis- ja toitumisasid 10 km raadiuses. Antud lõiku KSH aruandes ja selle lisas täpsustatakse, et sõnastus oleks paremini arusaadav.

Vaatan ÜP teksti üle, et ei oleks midagi eksitavat ja vajadusel parandan sõnastust

Ann Ideon: ÜP-s on must-toonekure puhul välistatud 3 km elupaigast, kus tuuleenergeetika ala kavandada ei saa. 3 km ja kaugemal tuleb analüüsida must-toonekure toitumist.

Küsimus: Kuidas on arvestatud tuulealade kavandamisel nahkhiiri

Piret Toonpere: Eraldi uuringuid ja andmeid nahkhiirte kohta Kehtna valla territooriumil on väga vähe. Tuulepargi täpsemal planeerimisel viiakse alati läbi nahkhiirte uuring. Üldiselt on nahkhiirte puhul asjakohane rakendada kolooniate puhul u 1 km puhvrit. Kolooniad on sageli seotud inimasustusega, millest tuulealad on juba kavandatud vähemalt 1 km kaugusele.

Küsimus: Kui Kehtna vallas on keskmine tuule kiirus 5,6 m/s ja tuulikuid ei ole mõtet rajada alla 5,5 m/s. Kui tuule potentsiaal on nii väike, siis miks üldse ala tuuleala planeerida?

Piret Toonpere: 5,6 m/s on üle-eestilise arvutusliku analüüsi tulemus, üle 100 m kõrgusel ei ole siin piirkonnas reaalseid mõõtmisi tehtud ja selle kohta andmed puuduvad. Arvestades, et tuulikute efektiivsus on järjest paranev ning reaalseid kõrgema kihi tuulekiiruse andmeid ei ole, siis ei ole põhjust ühtegi Eesti piirkonda tuulealade esialgsel valikul välja jätta. Reaalsel tuulepargi arendamisel tuleb arendajal hinnata pargi tasuvust.

Küsimus: On öeldud, et ei planeeri asulate lähedusse tuulealasid. Järvakandis on palju inimesi, noored on Järvakanti naasmas, ettevõtlus areneb. Tuulepark peletab noori eemale, tuntakse muret juba praegu. Miks Järvakandit ei arvestata elukeskkonnana?

Ann Ideon: Igast eluhoonest on arvestatud 1 km. Kuna Järvakandis on eluhooneid rohkem, siis on neile kõigile ka vastav puhver seatud. Uuringud näitavad, et noored on pigem rohkem tuuleenergeetika poolt (Kantar Emori uuring, kus valim oli üle-eestiline).

Küsimus: Selle küsitluse valim oli üle Eesti. Järvakandi noorte seas on paljud tuulikute vastu. Noored soovivad siia kolida. Täpset tuulikute mõju ei ole uuritud – varjutus, müra.

Ann Ideon: Kehtna valla põhiseid samasuguseid uuringuid ei ole tehtud.

Küsimus: Miks paljud on tuulikute poolt? Sest nad arvavad, et nii saame odavat elektrit. Meile see mingit kasu ei too, kohalikele ettevõtetele kasu ei ole. Rikastuvad ainult ärimehed. Kas tehas on avaldanud soovi otseliini saada?

Piret Toonpere: Eesti elektrisüsteem ei toimi nii, et igaüks saaks otse tuulikust elektrit. Seda ei ole ka keegi lubanud.

Hans-Jürgen Schumann: Otseliine on väga vähe. Kui ettevõtte saab otseliini, loob ta alajaama ja hakkab müüma, võib-olla ka odavalt, kuid võrgutasud jäävad ja inimestele seda otse müüa ei saa

Küsimus: ÜP-s määrame tuuleala ja keegi tuleb ja hakkab ehitama ja tootma, aga vahele teeme Rail Baltica trassi. Kuidas see tööle hakkab? Kuidas saab elektriliini üle trassi tuua?

Hans-Jürgen Schumann: Tänapäeval on selleks võimalused – näiteks puuritakse RB trassi alt läbi.

Küsimus: Kas on arutatud kohalike ettevõtjatega otseliini?

Hans-Jürgen Schumann: Kohalike ettevõtjatega ei ole elektri otseliini arutatud. T4 ja T5 osas on teoretiseeritud.

Ann Ideon: Kuna üldplaneeringus on põhimõttelised alad, ei saa ettevõtted veel konkreetseid plaane teha.

Hans-Jürgen Schumann: Meil ei ole veel konkreetseid lahendusi ettevõtjatele.

Küsimus: Kõik ei ole teoreetiline – paneme ala ÜP-s ala paika ja seega on see konkreetne ala

Hans-Jürgen Schumann: see ala on koht, kus on mõistlik täpsemaid uuringuid teha, mujal ei ole mõtet uuringuid teha, sest muud alad ei sobi erinevate kitsenduste tõttu.

Küsimus: Kui DP faasis selgub, et ei saa ehitada, siis leitakse lahendus, et kuidas saab ehitada, sest ÜP-s on ala näidatud – seda on kohtulahendid näidanud.

Ann Ideon: Kui kohapõhised uuringud näitavad, et tuuliku ei saa rajada, siis neid ei saa rajada. Piret Toonpere: T6 ala puhul võivad selguda uuringutest uued kitsendused ja sel juhul ei saa öelda, et peab saama rajada. Viidatud kohtulahend on maardlale ehitamise kohta. Maardla puhul oli juba tuuleala kavandades teada, et see seal on.

Küsimus: Mis sihtotstarve sellel maal on?

Hans-Jürgen Schumann: me ei ole määranud juhtotstarbeks tootmistaad.

Ann Ideon: ÜP ei määra maakasutuse juhtotstarvet tuuleenergeetika aladele, sisuliselt on potentsiaalset tuuleenergeetika alad ÜP-s tsoneeringud. Kuna tuulikud on oma olemuselt punktobjektid, siis tuuliku alusest maast välja jäävat metsaala ei ole otstarbekas muuta tootmistaaks, see jääb maatulundusmaaks.

Varri Väli: Vallavalitsus ei ole kunagi rääkinud, et saab odavat elektrit, et saab kompensatsiooni. Me ei ole kunagi öelnud, et teeme seda raha pärast. Taastuvenergeetika on riigi üldine

energiapoliitika. Meil oli algselt ÜP-s ca 30 tuuleenergia ala, järgi on jäänud 6. Meil on kaasatud ekspert, kes on teinud kümneid keskkonnamõju hindamisi. Me vaatame veelkord ÜP üle, et ÜP tekst ei annaks mitmeti mõistetavaid arusaamu. Oleme igati püüdnud kohalikke kaasata. T6 on RMK maadel, nende plaane me ei tea. Keskkonnaamet ja Keskkonnaministeerium on meie üldplaneeringu kooskõlastanud. Kohalike soov on T6 ala ÜP-st välja jätta, vallavalitsuse poolt tahame jätta energeetilise võimaluse T6 näol.

Hans-Jürgen Schumann: Kõigile arutelu teemaks – võtame T6 ala ÜP-st välja. Praegu on kogutud piisavalt infot. Kui RMK-l (maa omanikul) tekib mõte ikkagi arendada ja teeb avalduse volikogule eriplaneeringu (EP) algatamiseks. Kas sellel on mõtet?

Küsimus: Võtame välja ja las tuleb EP.

Hans-Jürgen Schumann: Volikogu on raske valiku ees – info on neile teada ja volikogu laua taga lihtsalt T6 ala välja jätta ei saa – peab olema põhjalik kaalutlus ala välja jätmiseks.

Küsimus: T6 ala on hea alternatiiv kui tehases gaasiga lõpetatakse?

Hans-Jürgen Schumann: tehast ainult elektriga ei toida.

Küsimus: Miks välja jätta ei saa? Kui on ainult potentsiaalne ala, tõenäoliselt ei tule, jne – miks välja jätta ei saa ?

Varri Väli: tänases seisus ei ole teada, et keegi tahaks seal arendama hakata.

Küsimus: Volikogus on Järvakandi piirkond vähemuses, oleme oma seisukohta proovinud edastada, aga seda ala ei võeta välja. Järvakandi ei taha seda ala – te ei taha meie argumente kuulata ja surute seda meile peale.

Varri Väli: Kas me oleme siis Järvakandi vastu nii pahad, et surume selle lihtsalt läbi? Hetkel ei ole keegi huvi arendamise vastu huvi tundnud.

Küsimus: See on üks väike tuulepark vabariigis – miks te ei taha seda välja võtta? See ei oma tähtsust.

Hans-Jürgen Schumann: Metoodika tuulealade määramiseks on üle valla ühine, see ei anna põhjust ainult T6 ala välja võtmiseks.

Küsimus: Kui T6 ala ÜP-st välja ei võeta, läheme kohtusse. KSH ei kõlba kuskile, keelame kõik tuulealad.

Küsimus: Volikogus ei ole suurt ekspertide teadmist, enamus Järvakandi saadikuid hääletas T6 välja jätmise poolt. Infokorje T6 osas toimus Järvakandi, Nõlva ja Selja küla elanikele. Kas infokorje tulem ei ole argument volikogule?

Küsimus: Kes vastutab kohtusse minnes – valitsus või volikogu? Kes kannab kulud?

Hans-Jürgen Schumann: Vallavalitsus on täidesaatev, volikogu on otsustaja. Vaidlustatakse volikogu otsust.

Küsimus: Ühesõnaga – kohtukulud makstakse kõikide valla elanike arvelt.

Ann Ideon: Me jääme täna siin eriarvamusele. Vallavalitsuse seisukohalt ei ole piisavalt argumente, et T6 ala praeguses seisus planeeringust välja jätta. Rahandusministeeriumile järelevalvajana saadetakse kõik eriarvamused, kes otsustab kas on piisavalt argumenteeritud.

Küsimus: Kas on kogemusi tuulepargi rajamise mõjudest suur-ulukitele?

Piret Toonpere: Palju uuringuid on tehtud viimastel aastatel näiteks Poolas. Uuringud näitavad, et väikestele (hiired, konnad) mõju ei ole, kiskjad on vähem mõjutatud kui saakloomad. Põdrad-kitsed hoiavad tuulikute vahetust lähedusest eemale.

Küsimus: Jahikeelu ala tuulikute ümber?

Piret Toonpere: Õigusaktid ei piira jahipidamist, maaomanikelt võib keeld tulla. Otseselt ei tea, et Eestis oleks tuuleparkide aladel jahikeeldu. Saan KSH aruandes täpsustada, kas selle kohta teistes riikides kogemust.

Küsimus: Järvakandi on siis katsepolügoon tuulepargi metsa rajamisel?

Piret Toonpere: Praegu on palju metsaaladele planeeritavaid alasid, rajatud Eestis veel ei ole. Soomes on juba mitmed metsaaladel olevad tuulepargid.

Küsimus: Kui sinna tuleb 20 suurt tuulikut, aga see on rabamaa, siis sinna läheb 10 kruusakarjääri, et teid rajada. Järvakandi ümbrus songitakse kõik üles. Siin polegi kohta, kust materjali võtta. Suur kraana upub sinna metsa ära.

Piret Toonpere: Tuuliku vundament tuleb lahendada ehituslikul projekteerimisel. Märgaladel ei ole välistatud tuuleparkide rajamine. Tootsi tuulepark ehitatakse rabasse.

Hans-Jürgen Schumann: ÜP astmes ehituslikke küsimusi ei saa kirja panna.

Küsimus: Siit välja minnes kuulake kuidas tehas mühiseb ja kujutage ette, et teisel pool mühiseb tuulepark ja aeg-ajalt sõidab rong läbi. Volikogu – palun mõelge elanike peale ja hääletage T6 välja.

Katrin Anto: Järvakandi elama tulles sõitis minu majast mööda päevas 10 autot, praegu sõidab palju ja need on suured autod, selle vibratsiooni tõttu maja vundament laguneb. Tehase müra kuulen aeg-ajalt. Volikogu on raske valiku ees – oleme Järvakandi elanike poolt, T6 alale on vastu olijaid ja pooldajaid. Tahtsin kutsuda klassivenna rohepöördest rääkima. Mis on hetkel kaalukaasil ja mis on rohepöörde tegelik tulemus, seda me ei tea. Me ei tea mis on õige otsus. Kui volikogu kiidab ÜP heaks, siis Nõlva küla Selts läheb kohtusse. Mis on õige?

Küsimus: Loodus ei saa ennast ise kaitsta, inimene peab kaitsma, volikogu peab kaitsma. Minu valik on see, et kui tuulepark tuleb, olen sunnitud kodust lahkuma.

Varri Väli: Oleme täna ära kuulanud Järvakandi inimeste arvamuse. Valla seisukoht on, et T6 ala peaks jääma. Planeeringu koostaja ja KSH hindaja on oma parima andnud, ükski ministeerium ei ole öelnud, et midagi oleks valesti hinnatud. Vaatame veelkord üle puhveralad ja piirid. ÜP läheb edasi järelevalveks Rahandusministeeriumisse.

Ann Ideon: Järgnevad tegevused:

- Täiendame ÜP ettepanekutega
- Esitame üldplaneeringu heakskiitmiseks Rahandusministeeriumile, samuti eriarvamused. Eriarvamuste osas võtab Rahandusministeerium ühendust arvamuse esitajatega.
- Heakskiitmisel järel saab liikuda planeeringu kehtestamise suunas

(allkirjastatud digitaalselt)

Varri Väli
Arutelu juhataja